Førsteblad

1

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1

Fylke: Sør-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Strinda

Emne: Ard og plog.

Bygdelag:

Oppskr. av: H. N. Osnes.

Gard:

(adresse): Marienlyst. Stavne pr. T.heim

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Heimelsmann: Gardbrukar Jacob Iversen f. 1872

SVAR

1. Ja, men alen (tjukk l) er for det meste no festa til „troll" so ein tek 3 forer om gongen. Ein plog går då i siste fora og ved kvar vending vert då tvo nye forer.

2. Alen vert ikkji brukt til å ale åkren med før såinga og heller ikkji vert det køyrt på krys og tvers med den gjenom åkren. Det vert brukt horv. Myldeative ukjend

3. Ja. Sjå 1. – Folk i bygda skil ikkji millom ~~midom~~ al og hyppeplog.

4. Har sett type 3 på Strinda, men ikkji i bruk. Det er nærmast type 6 som var brukt her til omkr. 1880. Har og sett grindplog i unge år på ein eller annen gard. Fjellersskulestyrar Vasseljen som er over 80 år, og som eg har snakka med, segjer at han har sett type 11 og 16. Nærmare opplysningar kunne dei ikkji gi.

5. Kan ikkji svara på det.

6. I staden for skokler var brukt kjetting og var kalla „blukku".

7. Alskjæren på type 6 skulle passe. Forskjellige skjærbredder på forskjellige garder ukjent

1415

8. Alen har veltefjöl og „örer"
9. Nei.
10. Ja.
11. Hjert som 6. Kanskje og som 11 y 16.
Blir brukt til å slå opp ruder for poteter og rotfrukter og til hypping. Ikkje til arding før såing. Hadde ristil, og skilbare veltefjöler av jern eller skodd med jarn.
12.-13. Var lagd av bygdesmeder inntil de engelske og delvis svenske plogen kom i 1870 åra. Ein pløyekonkuranse i Strinda i 1846 viste at dei engelske plogane var opplagt dei beste. (Strinda bygdebok bind II s. 424) Prisen på ein heimelagd plog var visstnok kring 10 sp.d.
No veit brukt berre moderne plogar.
14. Nr. 8-typen har ein ikkje sett her i bygdene. Dei plogane som var bruka, hadde sole av jarn, vrid veltefjöl jarnskodd.
15. Hadde med ei trespode som var festa til plogåsen. Skaftet (handtaket) og spadeflata gjekk i eitt som på ei snöskufl, men sjölsagt lita.
16. Var før lagt oven på veltefjöla. No på den andre sida.
17. Ja, den var kalla skithel.
18. Ja, det hende. I sterkt bakkehall kunne det vera naudsynt.
19. Vanlegt djupn 6-8 cm. Det var bruka „moldfat" før, no hjul.
20. Ja.
21. Ikkje kjent her.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

22. Ja. Det var brukt ein vanleg steinslede. (Slede som ein vanleg køyrer stein på).
23. Fackenstenplogen ukjend her.

Styrearmane var kalla plogskeft.
Her vert sagt plog.
Al er hankjønn.

1415
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING